

Lào và Thái Lan có thể phớt lờ Việt Nam để xây đập Xayaburi

*Vị trí dự định xây đập Xayaburi.
INTERNATIONAL RIVERS*

□

Dù chính trường Pháp vốn là chỗ đứng trung tâm các tờ báo Pháp ngữ tuần này, tuần báo Pháp Le Nouvel Observateur cũng chú ý đến Miền Đông với thắc mắc là chính quyền Naypyidaw có thật tâm "chơi trò" dân chủ hay không.

Riêng tờ báo Anh The Economist thì nhìn sang Lào, với hy vọng đập Xayaburi, vào báo động là Lào có thể bắt chấp phớt lờ cộng đồng Việt Nam để xây dựng công trình này ngay trong năm 2012.

Trước hết, The Economist phác họa lại bối cảnh : Tháng 12 vừa qua, Ủy hội sông Mê Kông (MRC) đã lên ý kiến yêu cầu tạm ngưng dự án xây dựng đập thủy điện Xayaburi của miền bắc Lào.

Đúng hay không xây dựng đã được các nhóm môi trường hoan nghênh. Tuy nhiên tuần báo Anh cho rằng Lào hoàn toàn có thể thúc đẩy công trình này trong năm 2012, với hy vọng thu được của phía Thái Lan, bất chấp phản đối của Việt Nam.

Trong bài viết tại Chiang Mai mang tựa đề « Một con đập khổng lồ được lên kế hoạch tại Lào lại bị trì hoãn », ký giả của The Economist nêu bật thái độ phản kháng của các nhóm bảo vệ môi trường sau quy định của bốn thành viên Ủy hội là Cam Bốt, Lào, Thái Lan và Việt Nam.

Họ đã tập hợp lại một đền xanh cho con đập đầu tiên trên dòng chính sông Mê Kông ở vùng hẻo lánh, chờ kết quả nghiên cứu sâu hơn của Nhóm Bền vững tác động của con đập.

Giới báo về môi trường có nguy cơ bị mất

Quyết định này đã rất được hoan nghênh. Nhóm môi trường lập luận rằng, nếu con đập được xây dựng, nó sẽ phá hủy hệ sinh thái và gây tổn hại cho thủy sản, an ninh lương thực và sinh kế của 65 triệu người dân trong vùng. Ngoài ra, đền xanh cho Xayaburi cũng có thể mở đường cho tám con đập khác ở Lào, và hai tại Cam Bốt.

Tất cả các dự án trên đều phải kinh qua tiến trình tham vấn ý kiến của Ủy hội Sông Mê Kông, và có nhiệm vụ cải thiện đời sống gia đình các quố gia ven sông cũng như quản lý dòng sông.

Theo ông Philip Hirsch, một chuyên gia về sông Mê Kông tại Đại học Sydney ở Australia, quyết định hoãn dự án Xayaburi có tác động rất lớn đến vì « nếu dự án mở đường cho dự án Xayaburi, các nhóm chống lại xây dựng sẽ thành công trong việc xây thêm các công trình còn lại ».

Tuy nhiên, đối với The Economist, giới báo về môi trường có thể sẽ bị mất.

Một câu quan trọng của Lào đang làm việc trong ngành thủy điện đã xác nhận rằng gì nhóm người đã nghi ngờ :

« Chính phủ Lào đã dứt khoát quyết định xây dựng đập Xayaburi. Bất chấp những khuyến cáo của các quốc gia khác ở vùng hạ lưu sông Mê Kông, Lào đã quyết tâm xúc tiến công trình này vào năm 2012 ».

Lào không phải là nước nghèo đói ưu tiên bắt giữ mà bên là nhu cầu phát triển đất nước, và bên kia là các mối quan ngại về môi trường và ngoại giao. Chỉ nhìn kinh tế của chính phủ Lào dựa chủ yếu vào thu nhập từ việc bán điện cho các nước láng giềng.

Nhân cuộc họp tháng 12 vừa qua của Ủy hội Sông Mê Kông tại Cam Bốt, ông Lim Kean Hor, Bộ trưởng Bộ Thủy lợi của nước chủ nhà, đã viết đến "tình thế khu vực" trong bản Hiệp định Mekong (đã thành lập ra Ủy hội Sông Mê Kông vào năm 1995) để kêu gọi các nước « phát triển kinh tế mà không gây thiệt hại cho đời sống con dân và môi trường sinh thái ».

Nếu Lào quyết tâm xây đập thì không ai cản được

Thế nhưng, The Economist đã tỏ ra hoài nghi và tỏ ra là liêu lượng sự phát triển cần bằng như vậy có thể đạt được với các chủ quốc tiếp cận đang quẩn lý dòng sông hay không.

Ủy hội Sông Mê Kông hoạt động theo nguyên tắc đồng thuận, và các thành viên không có quy định quy định. Nếu Lào quyết định xúc tiến dự án Xayaburi, thì không ai làm gì được.

Điều có thể khiến cho Lào ngần ngại, theo tuần báo Anh, đó là việc không muốn xúc phạm Việt Nam, người láng xóm phía đông, đồng thời là người bạn thân thiết. Hai Đồng nghiệp Sông sông cộng quyên đã là đồng minh với nhau trong hơn 50 năm qua.

Lo ngại trước nguy cơ ngành đánh bắt thủy sản và sản xuất nông nghiệp của mình ở vùng đồng bằng sông Cửu Long phải chịu nhiều thiệt hại, Việt Nam đã yêu cầu đình hoãn xây đập trên dòng chính sông Mê Kông trong 10 năm.

Người có lợi với Việt Nam, Thái Lan là nước mà khu vực tiếp cận có lợi ích rõ rệt trong việc xây dựng Xayaburi. CH. Karnchang, một công ty Thái Lan có trụ sở tại Bangkok, là chủ đầu tư xây dựng, với nguồn tài chính đến từ ngân hàng Thái Lan, và 95% sản phẩm được bán cho Thái Lan. Một thỏa thuận mua điện đã âm thầm được ký kết giữa Thái Lan và Lào, và phía Thái Lan đã xúc tiến việc xây dựng tuy nhiên dự án đã đi đến nơi đến chốn.

Piaporn Deetes thuộc tổ chức Sông ngòi Quốc tế, một nhóm bảo vệ môi trường, đã tỏ cáo là khi coi trọng khuyến cáo của Ủy hội Sông Mê Kông, « Thái Lan và Lào đã đe dọa tình thế hợp tác khu vực và sự toàn vẹn của Hiệp định Mekong năm 1995 ».

The Economist cũng ghi nhận sự đối lập Mỹ - Trung trong hợp tác Xayaburi. Một phát ngôn viên của Ngoại giao Mỹ Hillary Clinton, đã ca ngợi quy định đình hoãn việc xây dựng. Còn Trung Quốc là nước đã xây dựng nhiều con đập trên thượng nguồn sông Mê Kông, dòng chảy qua Trung Quốc.

Các nhà quan sát trong khu vực, và ở Washington, đều cho rằng nếu dự án Xayaburi được tiến

hành, nhưng con đường tiếp theo tại Lào sẽ được các công ty Trung Quốc xây dựng, giúp Trung Quốc tiến sâu hơn nữa vào Đông Nam Á.

Do đó, The Economist kết luận: Mọi quan ngại của Mỹ, suy cho cùng, không chỉ liên quan đến vấn đề môi trường mà thôi.

Miền Điện sản phẩm do nay mai ?

Về Miền Điện, Le Nouvel Observateur đã thực hiện một thái độ cởi mở hơn nay của chính quyền dân sự mới, và đặt câu hỏi trong hàng đầu bài phóng sự của đảng phái viên Anatole Perrot : « Miền Điện : Từ do vào ngày mai chăng ? »

Tiếp chí liệt kê các dấu hiệu : Điện thoại với điện thoại, giảm kích thước duy nhất, cam kết bù đắp từ do... để tiếp tục là phần chẳng chính quyền Miền Điện thực sự đi theo con đường dân chủ, hay là chủ mưu của một vấn đề bất biến và Miền Điện thoát ra khỏi sự cô lập ? Theo tiếp chí Pháp thì lãnh đạo đội lập Aung San Suu Kyi có vẻ tin tưởng vào những gì đang được xúc tiến.

Đảng phái viên Le Nouvel Observateur mô tả một cảnh tượng không ai có thể tưởng tượng được ở đây : cảnh náo nhiệt trước sự đến của Liên đoàn Quốc gia vì Dân chủ của bà Aung San Suu Kyi, sau khi đường này chính thức được quy định tranh cử Quốc hội.

Đám đông vui mừng chen nhau mua, nào là áo phông, móc chìa khóa có hình của bà Aung San Suu Kyi và phần thân của bà, ảnh hùنگ Aung San. Tiếng máy ảnh, ánh đèn flash lóe sáng, ai cũng muốn có một bức hình kỷ niệm. Có người quay phim, và có lẽ có công an. Những mặt phờ phờ nhún vai, cho là họ có mặt khắp nơi, bà không có vẻ gì sợ hãi.

Sự thoải mái của dân chúng không màng đến sự có mặt của công an, điều với tác giả bài báo, chính là điều mới mẻ gây ngạc nhiên, nhất trong một đất nước khét tiếng về chế độ đàn áp áp chế hơn một năm trước đây mà thôi. Sự hù do như không còn hiệu quả nữa.

Tác giả bài báo trích lời diễn viên nổi tiếng Zarganar về đảng trước tháng 10 vừa qua. Ông đã bị bắt giam rồi nhả ra, nhưng với lý do được thả hồi tháng 10, ông cho biết : « Những lý do trước đây, khi ra khỏi tù tôi bị một người tránh né, vì thấy đi chung với một cựu tù nhân chính trị thì không tốt chút nào. Nhưng lý do này thì khác hơn, nhưng người nhả ra tôi đã chấp nhận hỏi thăm, muốn chụp hình với tôi. Rồi là kết quả : Họ không còn lo sợ nữa. »

Bài viết cũng nhắc lại vấn đề tù chính trị, nhưng lại đi sâu để xem là một bước tiến : việc trước đó cho 200 tù nhân vào tháng 10, trong đó có ông Zarganar nói trên và một số lãnh đạo phong trào 1988.

Hiện nay thì vẫn còn nhiều tù chính trị bị giam cầm - từ 600 đến 1.300 người. Theo một số nguồn tin, sẽ có những đợt thả trước do nhân các ngày lễ vào tháng Giêng và tháng Hai. Hiện tại thì giúp Tù nhân Chính trị AAPP, từ sự tại Thái Lan, cũng đã công nhận là đi vào tiến trình giảm cầm đã được cải thiện.

Miền Điện : "Trung Quốc" vẫn là một chổ đất cấm kỵ

Le Nouvel Observateur còn đi qua những bước tiến bộ khác, như đổi thoả, ngừng bán với các quốc gia đang thi u s... hay đổi thái độ với một ki m duy t minh h a cho thái độ cũ m hi n nay : Đài truyền hình cũ a gi i ly khai - DVB, Tiếng nói Dân chúng cũ a Miền Điện, truyền đi t Na Uy qua vệ tinh, đang trở thành đài đ c đồng đ o ng i dân bắt xem nh t.

Đi i diện chính quy n còn đi g p những ng i s ng l u vong n c ngoài, m i h v n c, nh t là gi i báo chí. Một số đã chấp nh n l i m i, chu n b m v n phòng t i Miền Điện.

Tuy th , theo bài báo, chổ đất ki m duy t v n còn r t n ng n đ i v i những bài viết mang tính ch t chính tr . Một nhà báo có tiếng tăm, ông Maung Wuntha, đ c chính quy n cho phép l p báo riêng, tu n báo chính tr : People Age, đã cho xem s báo ông s p ra, đ y r y những hàng b ki m duy t, g ch xóa b ng m c đ .

Ông hóm h nh h i l i là mu n bi t những chổ đất cấm kỵ không ? Đó là « T t c những gì liên quan đ n Trung Quốc, đ u t Trung Quốc, các v n đ s c t c, quân đ i tr c phe n i đ y, n i th ng kh c a ph n và tr em các s c t c... cũng nh không đ c nói đ n s th ng tr c a quân đ i và những gì liên quan đ n Đ c Đ t Lai L t Ma. »

Tuy nhiên nhà báo Maung Wuntha, một ng i thân c n v i bà Aung San Suu Kyi, tin là những đ u hi u cũ i m hi n nay n m trong ý chí th t s cũ i t c a chính quy n Thein Sein. V n đ là những nhà "c i t " ph i tho hi p v i cánh "c ng r n", mà nhân v t tiêu bi u nh t không ai khác là đ ng kim B tr ng Thông tin.

Phóng viên Le Nouvel Observateur tr l i s ki n đ c xem là đi m son trong các hành vi cũ i m c a chính quy n Naypyidaw : v i c chính th c cho đ ng cũ a bà Aung San Suu Kyi ho t đ ng và tranh c , và th c m c t i sao bà Aung San Suu Kyi chấp nh n h p tác.

Câu tr l i n m trong c nh t ng k l cũ a bu i g p g gi a ông Thein Sein và lãnh t đ i l p vào tháng 8/2011 Đinh Tiếng th ng : Cùng v i ông Thein Sein, trong cu c t p xúc có c phu nhân cũ a ông. Theo l i m t nhà ngo i giao châu Âu mà bà Aung Suu Kyi đã k l i s v i c, hai ng i ph n đã ôm ch m l y nhau. Đã có m t s tin t ng ngay gi a Tiếng th ng Miền Điện và nhà đ i l p. Khi trở v Rangoon, bà Aung Suu Kyi kh ng đ nh v i những ng i thân là bà th y « Tiếng th ng mu n c i t , mu n dân ch , và ông thành th t, đáng tin t ng ».

C u lãnh đ o Than Shwe : Những tr ng cũ a các thay đ i t i Miền Điện ?

Những nhà đ i l p cao niên, kho ng 80 tu i, thì v n th n tr ng. Vì dù ông Thein Sein có là ng i thành th t, câu h i là ông s "c m lái" đ c v ng ch c hay không ? Hi n nay ông cũng đang b b nh tim. Ông ph i đ i phó v i phe "b o th " s n sàng đ o chính, ông cũng ph i "th a hi p" v i ng i đ y quy n l c tr c đây là tiếng Than Shwe, mà theo bài báo, ng i đã cũ t nh c ông Thein Sein lên v trí hi n nay, k c chi c gh t ng th ng.

Cho nên câu hỏi thực sự quan trọng hiện nay là ông Than Shwe muốn gì ?

Ông Than Shwe được xem là chuyên gia "chiến tranh tâm lý", cho nên trả lời câu hỏi này không đơn giản, nhưng tất cả các nhà bình luận đều đồng ý trên một điểm : nhưng gì mà thực giờ đang chờ ng kiến Miến Điện không phải là một sự bất phát của dân chúng như họ nghĩ là Rôp mà là sự thực hiện ngoạn mục của "mặt trận" được chính ông Than Shwe thiết lập từ năm 2003 để đưa Miến Điện ra khỏi chế độ quân sự một cách "trật tự".

Cho nên, theo bài viết, nhà chính trị học và cố vấn chính trị của Tổng thống Thein Shein đã giải thích : « Ông Than Shwe, thì đến giờ thôi, ông không muốn có một kết cục như những người tiến nhím, mà chính ông đã bắt giam, và vì vậy con của họ, và bắt chẹt trong tù. Ông có nguy cơ lâm vào tình cảnh đó nếu ông để cho một nhân vật đắc tài khác kế vị. Và do đó, ông đã chọn một kế hoạch khác : chuyển quyền có "trật tự" và đến đến đến dân chúng, như thế, ông có thể may kết thúc cuộc đời một cách yên ổn. »

Tóm lại theo bài báo, phải chăng là người ta đang chờ ng kiến một mô hình chuyển tiếp dân chủ kiểu Miến Điện ?

Một mô hình mà tác giả bài viết nhìn thấy có ba điểm nổi bật trong tính toán của giới lãnh đạo : tránh được một cuộc cách mạng của dân chúng, bỏ qua mâu thuẫn già trẻ cho lãnh đạo, và điểm thứ ba là giới quy tắc m bày của việc bỏ hoàn toàn lệ thuộc vào Trung Quốc, nước đã đưa từ 14 tỷ đô la vào Miến Điện trong năm 2010.

Muốn thoát khỏi sự lệ thuộc hoàn toàn này, Miến Điện phải giành được việc Châu Âu và Mỹ bãi bỏ cấm vận. Đây là thêm một nguyên nhân để củng cố chính trị. Và họ cần đến bà Aung San Suu Kyi.

Hệ số chính của các tập chí Pháp

L'Express dành trang bìa là các phóng viên Pháp đã bỏ các nhóm thể loại, để biết là Franc – Maçon (Hội Tam Điện), thao túng như thế nào.

Trong lúc đó, Le Nouvel Observateur nhìn lại thời điểm của các phóng viên, với 4 ảnh trên trang bìa của các ông François Hollande, Nicolas Sarkozy, François Bayrou, và bà Marine Le Pen. Nhiệm vụ người, như ông Hollande, lúc còn bé tí đã khẳng định : "Tôi sẽ là Tổng thống".

Riêng Tập chí Courrier International nêu câu hỏi : Thế kỷ XXI đi về đâu ? Tập báo nhận thấy là Phóng Tây đang phải đối mặt với các công nghệ của Ngày mai.

Theo Courrier International, Phóng Tây, bắt đầu liên lạc với cuộc khủng hoảng, thấy như họ đang chờ

Tác Giả: Mai Văn

Chúa Nhật, 08 Tháng 1 Năm 2012 18:07

mình b  th ch th c trước s  v  n l n c a c c quốc gia đ ng tr i d y v i những tham v ng ngày càng cao.

Courrier International c ng n u c u h i l  ph i ch ng Ch u M  Latinh s  th ng tr  th  gi i vào th  k  XXII. Khi  y th i c ng s  ph i d  ch ng Ch u  , m t trung tâm khác c a h nh t nh. Châu Phi, v i tr ng l ng d n s  c a m nh c ng c  vai trò nh t đ nh.